

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Mgr. Filipem Skřivanem ve věci

žalobkyně: **U. K.**, nar. X, st. příslušnost X
doručovací adresa X

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 11. 2021, č. j. OAM-276/ZA-ZA11-P10-2021,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaný napadeným rozhodnutím rozhodl, že opakovaná žádost žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany ze dne 28. 4. 2021 je nepřípustná dle § 10a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), a řízení o žádosti dle § 25 písm. i) zákona

o azylu zastavil, neboť žalobkyně neuvedla žádnou novou skutečnost, která by bez vlastního zavinění žalobkyně nebyla předmětem zkoumání v řízení o předchozí žádosti, a v Kyrgyzstánu nedošlo ani k žádné relevantní změně, která by mohla představovat novou skutečnost ve smyslu § 11a odst. 1 písm. b) zákona o azylu.

II. Obsah žaloby

2. Proti napadenému rozhodnutí podala žalobkyně včasnou žalobu. Uvádí, že v opakované žádosti krom dříve uvedeného strachu z pronásledování kvůli působení ve straně SDPK nově uvedla, že se obává návratu do vlasti kvůli své homosexuální orientaci a také kvůli svému náboženskému přesvědčení, které během pobytu v ČR změnila. Žalobkyně namítá, že žalovaný nesprávně posoudil, zda se v řízení o opakované žádosti objevily nové skutečnosti, které by založily povinnost žalovaného důvody žádosti opětovně meritorně přezkoumat.
3. Podle žalovaného mohla žalobkyně všechny uváděné skutečnosti správnímu orgánu sdělit již v řízení o její první žádosti. S tímto posouzením žalobkyně nesouhlasí a má za to, že jako skutečnosti svědčící o hrozbě pronásledování či vážné újmy měly být posouzeny z hlediska jejich důvodnosti (s odkazem na rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 31. 3. 2021, č. j. 53 Az 38/2019 – 38). Opakovaná žádost tedy je přípustná.
4. Napadené rozhodnutí je dle žalobkyně nepřezkoumatelné, neboť žalovaný se dostatečně nezabýval aktuální situací v zemi původu.
5. Žalobkyně dále uvádí, že důvody (zejména její sexuální orientaci) v rámci řízení o první žádosti neuvedla, neboť byla v období, kdy si vše uvědomovala a nechtěla o tom s nikým mluvit. Odkazuje přitom na nálezy Ústavního soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 425/16, podle něhož existuje řada ospravedlnitelných důvodů, proč žadatel nesdělí všechny relevantní důvody žádosti již před žalovaným, protože na takovém požadavku nelze striktně a bezvýjimečně trvat. Důvody, proč žalobkyně nesdělila všechny skutečnosti žalovanému již v řízení o první žádosti, jsou proto dle žalobkyně pochopitelné a ospravedlnitelné.
6. Podle Závěrečných doporučení Výboru k odstranění diskriminace žen k pátému periodickému přezkumu Kyrgyzstánu v zemi původu žalobkyně dochází k genderově motivovanému a sexuálnímu násilí na LGBT ženách. Další zpráva ke stavu lidských práv LGBT osob v Kyrgyzstánu od nevládní organizace ECOM pak uvádí, že tyto osoby často čelí diskriminaci (zejména v oblasti zdravotnictví, či ve veřejných institucích). Jsou tak popírána některá práva, jako právo na zdraví, svoboda myšlení, projev genderové příslušnosti, právo na sebeurčení a právo na soukromí. Tyto problémy jsou často veřejnými orgány bagatelizovány. Přestože žalobkyně tuto skutečnost neuvedla během řízení o její první žádosti, měl by žalovaný opakovanou žádost posoudit meritorně, aby vyloučil, že žalobkyně bude v zemi původu čelit pronásledování nebo riziku vážné újmy z důvodu její sexuální orientace, nebo zda vycestování žalobkyně nebude v rozporu s mezinárodními závazky ČR.
7. Žalovaný mimo jiné, uvedl, že k meritornímu posouzení opakované žádosti nepřistoupil i vzhledem k údajným rozporům ve výpovědi žalobkyně, tedy kvůli k údajné nevěrohodnosti žalobkyně. Žalobkyně se domnívá, že přes drobné nesrovnalosti byla její výpověď konzistentní a závěr správního orgánu je tak nesprávný. Žalobkyně proto

navrhuje, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

8. Žalobkyně taktéž v žalobě požádala o přiznání odkladného účinku.

III. Vyjádření žalovaného

9. Žalovaný ve svém vyjádření uvádí, že obava žalobkyně z pronásledování kvůli změně jejího vyznání je poprvé uvedena až v žalobě. Naopak v protokolu o pohovoru (strana 4) žalobkyně výslovně sdělila, že se v tomto ohledu ničeho neobává. Všechny nyní nově uváděné skutečnosti mohla žalobkyně uvést již v rámci řízení o její první žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Ke změně sexuální orientace mělo dojít okolo března 2020 a ke změně náboženského vyznání poté zhruba v srpnu 2020. Žalobkyně přesto žalovanému na výslovný dotaz v rámci seznámení se s podklady pro vydání rozhodnutí v rámci prvního řízení v únoru 2021 tyto skutečnosti nesdělila. Věrohodnosti výpovědi žalobkyně se žalovaný podrobně věnoval na str. 6 – 8 napadeného rozhodnutí, současné situace v zemi původu pak na str. 7 a 8 napadeného rozhodnutí. Žalovaný proto navrhuje, aby soud žalobu zamítl.

IV. Posouzení věci krajským soudem

10. Žaloba byla podána včas (§ 72 odst. 1 s. ř. s.), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.). Žaloba je přípustná (zejména § 65, § 68 a § 70 s. ř. s.). Za splnění podmínek § 51 s. ř. s. rozhodl soud bez jednání.
11. Žaloba **není** důvodná.
12. Podle § 25 písm. i) zákona o azylu se řízení zastaví, *jestliže je žádost o udělení mezinárodní ochrany nepřipustná*. Podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu platí, že *žádost o udělení mezinárodní ochrany je nepřipustná, podal-li cizinec opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, kterou ministerstvo posoudilo jako nepřipustnou podle § 11a odst. 1.*
13. Podle § 11a odst. 1 zákona o azylu *podal-li cizinec opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, ministerstvo nejprve posoudí přípustnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany, a to, zda uvedl nebo se objevily nové skutečnosti nebo zjištění, které*
- a) nebyly bez vlastního zavinění cizince předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení a*
- b) svědčí o tom, že by cizinec mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu brozí vážná újma podle § 14a.*
14. Obecně platí, že „odůvodnění správního rozhodnutí o zastavení řízení pro nepřipustnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany musí vždy obsahovat zdůvodněný závěr správního orgánu o tom, že 1) žadatel v opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany neuvádí žádné nové skutečnosti či zjištění relevantní z hlediska azylu nebo doplňkové ochrany, resp. 2) pokud takové skutečnosti či zjištění uvádí, pak pouze takové, které mohl uplatnit již v předchozí žádosti, a 3) že nedošlo k takové zásadní změně situace v zemi původu, která by mohla zakládat opodstatněnost nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany“ (rozsudek rozšířeného senátu ze dne 6. 3. 2012, č. j. 3 Azs 6/2011 – 96, č. 2642/2012 Sb. NSS).

15. Pokud tedy cizinec podá druhou žádost o udělení mezinárodní ochrany, věcného projednání se jí dostane pouze za předpokladu, že v žádosti tvrdí nové skutečnosti nebo zjištění, které nebyly obsahem jeho předchozí žádosti, nemohl je tvrdit bez vlastního zavinění [viz § 11a odst. 1 písm. a) zákona o azylu] a zároveň jsou tyto skutečnosti relevantní pro udělení azylu či doplňkové ochrany [viz § 11a odst. 1 písm. b) zákona o azylu] (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 5. 2020, č. j. 1 Azs 114/2020 – 44, či usnesení ze dne 9. 9. 2020, č. j. 8 Azs 339/2019 – 55).
16. Pro přijetí opakované žádosti k věcnému posouzení tedy nepostačí, že žadatel uvede oproti první žádosti nové skutečnosti, které by mohly být relevantní z hlediska azylu či doplňkové ochrany. Musí se současně jednat o takové skutečnosti, které nemohl bez vlastního zavinění uvést již v řízení o první žádosti. V rámci azylového řízení totiž existují dvě základní povinnosti – břemeno tvrzení a břemeno důkazní. *„Zatímco důkazní břemeno může v některých případech nést i správní orgán, povinnost tvrzení leží vždy na žadateli o azyl. Představa, že by správní orgán sám zjišťoval pronásledování či potenciální ohrožení žadatele o azyl v zemi jeho původu, je zcela nereálná. Jedině žadatel sám nejlépe ví, z jakých důvodů svou zemi původu opustil, zda byl pronásledován a z jakých důvodů. V průběhu řízení o udělení azylu musí žadatel uvést veškeré relevantní důvody, na základě kterých poté správní orgán jeho žádost posoudí.“* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 12. 2005, č. j. 4 Azs 151/2005 – 86). Proto pokud žadatel neuvedl všechny důvody své žádosti o udělení mezinárodní ochrany v řízení o první žádosti, jedná se o skutečnost přičitatelnou pouze jemu, a nelze akceptovat, že by toto neunesení břemena tvrzení mohl zhojit pomocí podání opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany (srov. též usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2020, č. j. 2 Azs 294/2019 – 49).
17. Z žalobkyní odkazovaného nálezu Ústavního soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 425/16, vyplývá, že uvedené pravidlo neplatí zcela absolutně, žalovaný i soud jsou povinni zohlednit povahu nových skutečností a situaci konkrétního žadatele. Existuje řada ospravedlnitelných důvodů, proč žadatel o azyl nesdělí všechny relevantní důvody pro udělení azylu již v řízení o první žádosti. Jedná se např. o situace, kdy dotazování při osobním pohovoru se nově uvedených skutečností netýkalo a konkrétní informaci nezjistilo; osobní pohovor nebyl proveden; žadatel nemusel pochopit relevanci některých skutečností pro žádost o mezinárodní ochranu; trauma, stud nebo jiné zábrany mohly zabránit úplnému ústnímu svědectví při osobním pohovoru (zejména v případě těch, kteří přežili mučení, sexuální násilí či pronásledování z důvodu sexuality); pohlaví tazatele nebo tlumočnicka mohlo být pro žadatele zábranou. Je také nutno zohlednit zvláštní zranitelnost žadatelů o mezinárodní ochranu. Žadatel se může nacházet ve zcela jiném kulturním prostředí, po měsících nebezpečné cesty, může být dezorientován a může mít skutečně odůvodněný strach z návratu do země původu.
18. Zároveň ovšem jednotlivé shora uvedené skutečnosti nelze samostatně absolutizovat. Dotazování při osobním pohovoru vychází z důvodů prezentovaných žadatelem, správní orgán logicky nemůže svými otázkami pokrýt všechny skutečnosti, které by hypoteticky mohly být z hlediska mezinárodní ochrany relevantní. Rovněž skutečnost, že žadatel nově prezentované důvody v řízení o minulé žádosti subjektivně nepokládal za podstatné, popř. se domníval, že pro udělení mezinárodní ochrany stačí již to, co správnímu orgánu již sdělil, samo o sobě nepostačí k přijetí opakované žádosti k věcnému posouzení. V opačném

případě by byla druhá podmínka dle shora uvedeného rozsudku rozšířeného senátu ve své podstatě vyprázdněna.

19. V nynější věci žalobkyně první žádost o mezinárodní ochranu podala dne 12. 8. 2019. K důvodům žádosti uvedla, že podporovala bývalého prezidenta Atambajeva, např. za úplatu vybírala od lidí pasy a vyplňovala jejich jménem volební lístky. Poté nastala revoluce, prezident a jeho podporovatelé byli zadrženi, a žalobkyně se také obává zadržení z důvodu podpory bývalého prezidenta a falzifikace dokumentů. Dne 8. 2. 2021 byla žalobkyně za přítomnosti tlumočníka seznámena s podklady rozhodnutí, přičemž doplnila pouze to, že její setra byla kvůli uváděným problémům v zemi původu odsouzena. Žádost o mezinárodní ochranu zamítl žalovaný rozhodnutím ze dne 19. 2. 2021, které nabylo právní moci dne 16. 3. 2021.
20. Dne 28. 4. 2021 podala žalobkyně opakovanou žádost o mezinárodní ochranu. V ní uvedla stejné důvody jako v předchozí žádosti a doplnila, že změnila víru a sexuální orientaci. Co se týče změny víry, v průběhu pohovoru k opakované žádosti žalobkyně uvedla, že v souvislosti s náboženským vyznáním se ničeho nebojí a myslí, že příbuzní se s tím nějak smířili, ale s orientací ne. Je proto třeba se dále zabývat zejména důvody souvisejícími se sexuální orientací.
21. V průběhu pohovoru žalobkyně uvedla, že vystudovala Kyrgyzskou národní univerzitu v Biškeku, po ukončení studií od roku 2013 bydlela sama v pronajatém bytě v Biškeku a pracovala ve státní správě. Po převratu v roce 2018 byla propuštěna a poté odcestovala. Žalobkyně se zmínila i o tom, že po smrti jejího otce ji její otčím sexuálně zneužil, za což byl v roce 2015 odsouzen.
22. V průběhu pohovoru žalobkyně uvedla, že v srpnu 2020 změnila víru a dále uvedla, že nejprve změnila orientaci a poté změnila víru; ke změně orientace uvedla, že od března 2020 začal žít s jednou slečnou. Tyto skutečnosti neuvedla v řízení o první žádosti z toho důvodu, že je to její osobní život, o který se nechce dělit. Také si nemyslela, že to bude důležité a vnitřně se rozhodovala, jakým směrem jít.
23. Krajský soud předesílá, že včas uplatněné, přesvědčivé a věrohodné tvrzení o obavě z pronásledování v zemi původu z důvodu odlišné sexuální orientace může být relevantním z hlediska azylu či mezinárodní ochrany, neboť sexuální orientace žadatele o azyl může být podle okolností a s ohledem na poměry v zemi původu považována za znak jeho příslušnosti k určité sociální skupině ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 10. 2006, č. j. 2 Azs 66/2006 – 52, nebo ze dne 28. 5. 2019, č. j. 4 Azs 35/2019 – 69).
24. Dále je vhodné zmínit, že krajský soud se neztotožňuje se závěry žalovaného o celkové nevěrohodnosti žalobkyně z důvodu rozporů v její výpovědi. Ve výpovědi žalobkyně se skutečně určité rozpory nachází, nicméně ty dle krajského svou povahou nejsou natolik zásadního charakteru, že by bylo možné nově tvrzené důvody opakované žádosti hodnotit jako nevěrohodné. Jelikož však nosným důvodem napadeného rozhodnutí tyto rozpory nejsou, nebude se jimi dále krajský soud konkrétněji zabývat. Pouze v obecnosti lze poznamenat, že jistý časový nesoulad (časově velmi blízkých událostí), povaha vztahu žalobkyně s mužem v zemi původu, nebo zda žalobkyně navštívila psychologa již v zemi původu nebo až v ČR, celkovou konzistenci výpovědi žalobkyně dostatečně

nezpochybňují. Neznalost politických souvislostí v zemi původu poté, kdy ji žalobkyně opustila, pak nemá naprosto žádný význam.

25. Zásadní je však závěr žalovaného, že žalobkyně měla v průběhu řízení o první žádosti téměř rok na to, aby své obavy stran změny sexuální orientace (která je zcela jistě zásadní skutečností) vyjádřila. Ke změně sexuální orientace žalobkyně totiž mělo dojít v březnu 2020 a rozhodnutí o první žádosti bylo vydáno dne 19. 2. 2021. Předtím byla žalobkyně dne 8. 2. 2021 osobně za přítomnosti tlumočnicka žalovaným dotazována, zda hodlá nějaké skutečnosti v řízení doplnit, což ovšem neučinila.
26. Obecně platí, že pokud žadatel mohl uplatnit tvrzení o homosexuální orientaci již v předchozí žádosti o mezinárodní ochranu (a neuvedl žádné relevantní skutečnosti, které by svědčily tomu, že tato tvrzení uplatnit nemohl), jejich pozdější uplatnění vzbuzuje oprávněně pochybnosti o jejich pravdivosti (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 12. 2018, č. j. 9 Azs 328/2018 – 74). Okolnost, že jde o informaci týkající se intimní sféry žadatele, nemůže sama o sobě odůvodnit její včasné neuplatnění. Žadatel je tím, kdo v řízení ve věci mezinárodní ochrany nese břemeno tvrzení a jeho žádost je posuzována z hlediska skutečností, které označí jako důvody k jejímu podání (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 12. 2015, č. j. 5 Azs 134/2014 – 48). Pokud tak neučinil, musí být připraven nést negativní následek s tím spojený, jímž je zastavení řízení. (srov. též usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2020, č. j. 2 Azs 294/2019 – 49, nebo ze dne 31. 1. 2018, č. j. 9 Azs 362/2017 – 52).
27. Žádné podstatné skutkové okolnosti (ve smyslu požadavků Ústavního soudu), pro které nemohla žalobkyně důvody uváděné nově v opakované žádosti ze dne 28. 4. 2021 předeštit alespoň v průběhu seznámení s podklady k první žádosti dne 8. 2. 2021 na výslovný dotaz žalovaného k doplnění žádosti, krajský soud neshledal. Žalobkyně není dezorientovaná, je vysokoškolsky vzdělaná a v průběhu seznámení s podklady pobývala na území ČR déle než 1,5 roku, přičemž „novou“ sexuální orientaci přijala již téměř před rokem. Neobstojí tedy obecné tvrzení, že se v té době vnitřně rozhodovala, kam dál jít. Z výpovědi žalobkyně vyplývá, že v minulosti byla obětí sexuálního násilí, nicméně to s nyní prezentovanými důvody žádosti nijak nesouvisí a nadto byla celá věc uzavřena již v roce 2015, a od roku 2013 žije žalobkyně sama (resp. v ČR od března 2020 s ženou). Skutečnost, že žalobkyně o těchto důvodech nechtěla mluvit, resp. že nepředpokládala, že její první žádost o mezinárodní ochranu bude zamítnuta, jde v tomto případě výhradně k její tíži.
28. Krajský soud proto neshledal, že by zásada efektivit práva na azyl (kterou zdůraznil Ústavní soud v žalobkynin odkazovaném nálezu) v kontextu shora shrnutého příběhu žalobkyně vyžadovala, aby v nynějším případě došlo k prolomení § 11a odst. 1 písm. a) zákona o azylu a opakovaná žádost žalobkyně byla přijata k věcnému posouzení. Odkaz na rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 31. 3. 2021, č. j. 53 Az 38/2019 – 38, je nepřipadný, neboť v odkazované věci žalobkyně předeštlá nový důvod, o kterém se dozvěděla až v řízení o opakované žádosti.
29. Žalovaný byl zároveň povinen zabývat se tím, zda došlo v mezidobí k zásadní negativní změně politické, bezpečnostní, či institucionální situace, která by vyžadovala opětovné meritorní posouzení důvodů žádosti o mezinárodní ochranu. K tomu konstatoval, že

k žádné takové změně v Kyrgyzské republice nedošlo, a odkázal na podklady shromážděné v průběhu řízení o opakované žádosti, tj. několik informací o bezpečnosti, politické situaci a stavu dodržování lidských práv v Kyrgyzské republice vydaných od března do června 2021.

30. Krajský soud nepopírá, že odůvodnění napadeného rozhodnutí by mohlo být v tomto směru obsahově bohatší, nicméně z hlediska požadavků kladených na odůvodnění ob stojí. Žalobkyně totiž žádnou změnu okolností v zemi původu rozhodných pro udělení mezinárodní ochrany v řízení o opakované žádosti nezmínila. Ani z nově obstaraných informací o zemi původu žádná taková změna nevyplývá.
31. V žalobě žalobkyně žalovanému pouze obecně vytýká, že neobstaral aktuální informace o zemi původu, což ovšem neodpovídá obsahu správního spisu. Dále žalobkyně poukazuje v žalobě na informace o situaci LGBT žen v Kyrgyzstánu. Tyto informace by mohly být relevantní za předpokladu, že by žalovaný důvody tvrzené v opakované žádosti věcně přezkoumal. Žádnou relevantní změnu situace v zemi původu však nedokládají, což žalobkyně ostatně ani netvrdí.
32. Krajský soud proto s ohledem na výše uvedené dospěl k závěru, že žalobkyně uvedla v opakované žádosti pouze takové nové důvody, které mohla uvést již v řízení o první žádosti o mezinárodní ochranu. Žalovaný se také dostatečně zabýval otázkou případné změny situace v zemi původu v mezidobí od rozhodnutí o první žádosti. Žalobní námitky proto neshledal důvodnými.

V. Závěr a náklady řízení

33. Krajský soud z výše uvedených důvodů žalobu jako nedůvodnou zamítl dle § 78 odst. 7 s. ř. s.
34. O návrhu na přiznání odkladného účinku žaloby soud samostatně nerozhodoval, neboť po učinění nezbytných procesních úkonů rozhodl ve věci; rozhodnutí o odkladném účinku by proto nemělo žádný smysl.
35. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně nebyla úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, procesně úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o ní musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 17. ledna 2022

Mgr. Filip Skřivan, v. r.
samosoudce